

Splošne vesti

IZ SLOVENSKE ŠOLSKE MATICE.

Knjige za l. 1937. so bile razposlane v drugi polovici maja na naslove naših poverjenikov(-ic) ter upamo, da so po večini že v rokah posameznih članov. — Da bo mogoče publikacije za l. 1938. pravočasno izdati, prosimo članstvo, naj se že sedaj pri prejemu knjig za l. 1937. javi — v kolikor še tega ni storilo — za članstvo v tekočem letu. Članarina znaša 30 din in prav nič manj; zato prosimo nekateri posamezniki, naj nam ne odtrgujejo na članarini prav nobenih zneskov. Če imate stroške pri pošiljanju denarja ali morda pri prejemu knjig, potem iščite za te stroške kritja pri članstvu, ki je po § 7. društvenih pravil dolžno poravnati stroške svojim poverjenikom. Podrobnejša tozadnja navodila dobite v »Naznanilu« na zadnji strani letošnjega Zbornika.

Gg. poverjenike(-ce), ki nam za l. 1937. še kaj dolgujejo na članarini, pa lepo prosimo, da nam čimprej nakažejo dolžne zneske, da moremo tudi mi od strani SSM poravnati v tiskarni svoje račune, ki niso majhni. Pričakujemo zanesljivo, da storite to vsaj do konca tekočega meseca.

Uprava Slovenske šolske matice.

— Clara pacta — boni amici je star rimski pregovor. Pa tudi tovariško društvo ima ob koncu posla leta rado v blagajni poleg reda še nekaj denarja, nikakor pa ne izgube. — Zato prosimo JUU sresko društvo Laško vse sorodne edince v dravski banovini, da mu nakažejo zneske za Mahkotovo knjižico »Osebnost E. Adamiča«. Le 5 din stane izvod, pa že 2 x 5 mesecev čaka blaginjan na prispevke. — Prosimo, ne, rotimo vas, sosedje, da se odzovete po denarnem pismonošil!

— Katalog slovenskega knjižnega trga. Naši javnosti je gotovo že znano, da se je na pobudo organizacije knjigarnarjev dravske banovine začelo delo za »Katalog slovenskega knjižnega trga«. Delo zastaja zaradi premajhnega zanimanja naših založnikov, ki odlašajo s pošiljanjem podatkov svojih izdaj. Uredništvo »Kataloga« je pripravljeno zaključiti delo konec junija t. l., zato je v interesu vseh

založnikov, ki se sploh še niso odzvali, in tistih, ki so od dneva zadnje pošiljke listkov izdali kakšno novo delo, da nemudoma zahtevajo potrebno število kartoteknih listkov pri Organizaciji knjigarnarjev v Ljubljani, Miklošičeva cesta 16, ter da jih natančno izpolnjene nemudoma vrnejo.

— Na učiteljskem zborovanju sreskega društva Maribor mesto, 3. junija, je poročal tov. Womer o Učiteljski tiskarni. Po njegovem poročilu je pristopilo 22 novih članov.

— Tovariši(-ce) maturanti(-nje) ljubljanskega moškega učiteljskega iz leta 1923. — svetujte kraj, čas in spored sestanka ob naši 15-letnici. Najbolje bo menda v začetku julija v Ljubljani. Na 10-letnico smo pozabili, zato naj bo na tem sestanku udeležba polnoštevilna. — Rihar Rafael, učitelj, Trbovlje I.

— Nekaj značilnosti o nemškem šolstvu v CSR. Ako primerjamo šolstvo v Nemčiji z nemškim šolstvom v Češkoslovaški, tedaj pridemo do ugotovitve, da pride v Nemčiji na 150 šoloobveznih otrok ena šola, a v CSR imajo Nemci že na 106 svojih šoloobveznih otrok eno javno šolo, Saška, ki meji na CSR ima sicer precej razvito šolstvo, toda tamkaj pride komaj na 272 šoloobveznih otrok ena javna šola. Če upoštevamo še dejstvo, da pride v CSR komaj na 115 češkoslovaških otrok ena javna šola, tedaj vidimo kako ugoden je položaj nemškega šolstva v CSR. V pogledu nemškega manjšinskega šolstva so značilne tudi sledeče številke: Nemcev je na Madžarskem 470.000 in imajo 46 šol, v Italiji 250.000 in nimajo nobene šole, v Jugoslaviji 500.000 in 162 šol, na Poljskem 750.000 in 514 šol, a v CSR 3.200.000 in 5293 šol.

— Revna družina po učitelju, ki se nahaja radi boleznih in drugih nesreč v družini v obupnih razmerah, prosi gg. tovariše, da po možnosti pomagajo. Vsak, tudi še tako majhen dar bo hvaležno sprejet. — Prispevke je pošiljati na upravo »Učiteljskega tovariša«, Ljubljana, Franciškaška ulica 6, pod značko »Podpora«.

Kaj vse pišejo o učitelstvu, šoli, prosveti in JUU

— Ukinjenje nekaterih razredov na osnovnih šolah. Pred nekaj dnevi je ministrstvo prosvete izdalo službeno objavo, da je naročilo banskim upravam, naj reducirajo tiste oddelke po šolah, kjer po sedanjem številčnem stanju ni za nje potrebnega števila učencev. V smislu tega naročila je kr. banska uprava v Ljubljani, kakor čitamo v »Učiteljskem tovarišu« odredila/ukinitve okrog 100 ljudskošolskih razredov v dravski banovini. V Ljubljani sami bo ukinjeno 22 razredov. Ukinitev se je izvršila na podlagi predpisa ministrstva prosvete, da ne sme imeti razred z enim ali dvema šolskima letoma manj kakor 45 otrok. Na nekaterih višje organiziranih šolah bo ukinjeno po več razredov.

Ta odredba povzroča v prizadetih krajih veliko vzmernjenje. Na mnogih šolah, ki jim preti nevarnost redukcije razredov, prostori niti niso zadostni za tako veliko minimalno število učencev. Na drugih šolah bo zaradi zmanjšanja razredov nesporno trpela kvaliteta šolskega poduka. Tudi v higienskem pogledu bo marsikje nastopilo poslabšanje.

Tekom včerajšnjega dne je prispelo v Ljubljano že več deputacij iz krajev, ki so po teh redukcijah prizadeti, da opozore na neugodne posledice in se zavzamejo za očuvanje neokrnjenega stanja posameznih šol. (»Jutro« 4. junija.)

— 150 otrok v enem razredu. Iz 5 metrov dolge in morda toliko široke sobe z nizkim stropom, kjer vsak dan prisostvuje preko 150 šoloobveznih otrok pouku, se širi neznošen, zatohel zrak, tako da ti postane slabo, če ga nisi vajen. Številni otroci imajo na razpolago dvojne lesenih, napol razbitih stranišč, ki se drže svinjakov. Vlaga povsod obilo. O kaki higieni ni sledu. Ob deževnem vremenu ima malokateri otrok dežnik. Mokra obleka izpraeva kar na njih v učilnici. Pri tem se močijo tla, učenci pa se mučijo pri učenju itd. Naravnost obupne razmere. Ta slavna šola ima naziv dvorazrednice. (Iz članka: Nova šola pod Gorjanci. »Slov. narod« 4. VI.)

— O srebrnem jubileju šole na Polšniku piše »Jutro« od 5. VI.

— Šole za umetnim podnebjem. V ameriški državi Ohio so dovršili tri šolska poslopja, ki se lahko ponašajo z napravami »umetnega podnebj«. Z mnogimi poskusi so prej ugotovili, da delajo učenci najbolj v temperaturi 18 stopinj Celzija in se pri tem še najmanj utrudijo. Zato skrbijo naprave v novih šolah za enakomerno temperaturo 18 stopinj v vseh prostorih. V prostore pa prihaja samo umetno prečiščen zrak in tudi njegova vlažnost je strogo odmerjena tako, kakor šolarjem najbolj prija. (»Jutro« 3. V.)

— O 150-letnici šolstva v težko preizkušnem št. Ilju nad Mariborom prinaša zanimiv članek »Jutro« od 3. VI. 1938. V njem je opisan zgodovinski razvoj šolstva na naši severni meji tekom 150 let. Razvidne pa so iz članka tudi težkoc, s katerimi se bori naše obmejno šolstvo. O tej proslavi piše tudi »Slovenec« 5. junija.

— O proslavi 150-letnice šole v št. Ilju, ki se je vršila v nedeljo, pišejo razni listi.

Učiteljski pravnik

— § »Podaci za karton« je naslov nove priloge, ki jo mora prosilec izpolniti in prikličiti v 1 primerku prošnji za prevedbo iz pripravniške v uradniško (IX.—X.) skupino in prošnji za vsako napredovanje. — »Srednje slovo« v tiskovini znači začetna črka očetovega — moževega krstnega imena. — Obrazec te priloge dobite v knjigarnah Učiteljske tiskarne v Ljubljani in Mariboru.

— § Vprašanje M. M. v K. G., p. P.: Molin Vas na sledeče pravno objašnjenje: Dak I raz. redovno pohodilo šolo sve do 20 maja o. g.; razbolelo se i povešče na lečenje dolgo vremena, možda više meseci. Ocenjen ne može biti za II polugode. — Šta da se uradi: da li da prede u II razred, ili da ponavlja, ili da polaže ispit ili ima možda drugi koji pravni postupak? Dak se je dobro učio.

— Odgovor. Vsak učitelj I. razreda bo do 20. maja tako dobro spoznal svoje učence, da jih lahko oceni, čeprav ne posejajo pouka do konca šolskega leta. Učenec, ki je obiskoval razred do konca (20.) maja, ima na vsak način pravico do spričevala in razrednikova dolžnost je, da takega učenca oceni.

Pomladne novosti za dame in gospode

priporoča po nizkih cenah tvrdka

IGN. ŽARGI, Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 11

Naša gospodarska organizacija

UČITELJSKI DOM VITEŠKEGA KRALJA
ALEKSANDRA I. ZEDINITELJA
V LJUBLJANI,
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Vabilo

na X. redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 26. junija 1938., ob 9. uri v Učiteljskem domu v Ljubljani VII, Žibertova ulica št. 27.

Dnevni red:

1. Poročilo načelnika.
2. Poročilo gospodarskega odbora.
3. Poročilo tajnika.
4. Poročilo blagajnika.
5. Računski zaključek za leto 1937.
6. Poročilo nadzornega odbora.
7. Revizijsko poročilo.
8. Sprememba pravil.
9. Samostojni predlogi in slučajnosti. — Posebni predlogi se morajo naznaniti upravnemu odboru vsaj tri dni pred obč. zborom.

Ako bi ta občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se bo vršil čez pol ure drug občni zbor v istem prostoru in z navedenim dnevnim redom, ki sklepa v smislu § 33. zadrugnih pravil ne glede na število zastopanih članov.

Računski zaključek je v zadrugi pisarni članom na vpogled od danes do občnega zbora.

Načelstvo Učiteljskega doma v Ljubljani,
dne 10. junija 1938.

Vrhovec Stanko s. r., Starman Franc s. r.,
načelnik, tajnik.

RAČUN ZGUBE IN DOBIČKA

Zguba:	
Upravni stroški	din 45.691,31
Vzdrževanje poslopja	19.567,84
Odpis inventarja — 15 %	15.783,30
Odpis nepremičnin — 4 %	44.964,—
Čisti prebitok	4.940,88
din 130.947,33	
Dobiček:	
Kosmati dobiček internata	din 112.226,75
Upravni dohodki	18.720,50
din 130.947,33	
BILANCA Z DNE 31. DECEMBRA 1937.	
Aktiva:	
Gotovina v blagajni	din 774,75
Poštna hranilnica račun št. 13.939	3.763,94
Poštna hranilnica račun št. 17.201	1.990,17
Naložen denar	82.714,61
Gotovina upravnika	243,50
Dolžniki	10.333,25
Blago v zalogi	12.366,48
Zaloga živil	3.421,91
Inventar	75.246,—
Nepremičnine	1.056.666,—
Deleži pri Zvezi in drugie	1.750,—
din 1.249.270,61	
Pasiva:	
Deleži članov	din 27.090,—
Rezervni sklad	781.207,46
Upniki	436.032,27
Čisti prebitok	4.940,88
din 1.249.270,61	

V Ljubljani dne 31. decembra 1938.

Načelstvo upravnega in nadzornega odbora.

Slasličarna. **KOŠAK**. Gostilna
L J U B L J A N A
nasproti pošti
se priporoča cenjenemu učiteljstvu

Učiteljska tiskarna

— Izpričevala o dovršeni osnovni šoli, o dovršeni višji ljudski šoli, letna izpričevala in potrdila o predčasnem odpustu iz šole dobite v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in v podružnici v Mariboru. Novo je le letno izpričevalo, ostala tri so bila že prej v rabi.

— t Bajželj: Vesele ure, II. del. Čaka za natisk. Ste že poslali naročilnico? Storite takoj, da omogočite natisk te knjige, ki jo pri telovadbi neobhodno potrebujete.

— t Zbirko iger za šolsko mladino — 14 knjig — nudimo šolam in mladinskim organizacijam za znižano ceno 100 din, z glasbenimi točkami 150 din.

— t Z novim šolskim letom pritrdite na vse učne sobe nove napise, da bodo točno označeni oddelki in razredi osnovne in višje ljudske šole. Lične napise na lepenki imata v zalogi Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani in podružnica v Mariboru.

— t Papir v polah za koncepte in dopise naročite v zavojih po 250, 500 ali 1000 pol zaradi ugodnejših cen.

— t Ste že pristopili kot zadrugnik k Učiteljski tiskarni? — Ne odlašajte!

— t Ste si že otvorili tekoči račun pri Učiteljski tiskarni? Kmalu bo treba kupovati potrebščine za otroke. Pišite tiskarni ali poverjeniku za obrazce.

— t Pahor: Vijolinska šola — 100 narodnih pesmi za 2 gosli je izšla. Prvi in drugi zvezek že lahko dobite. Izide v petih zvezkih. Cena zvezku 12 din.

Ste že naročili tiskovine Obračun A. s kontrolnim listom. Naročite čimprej in zadostno število, da ne boste imeli neprikl in nepotrebnih stroškov. Istočasno naročite tudi druge tiskovine, ki jih potrebujete.

Ročne zemljevide, nalepljene na štirdelno zložljivo lepenko s platnenim hrbtom, dobite v Knjigarni Učiteljske tiskarne po 11 din. Priročno in trpežno.

Mladinska matica

— mm Knjiga »Mihec in Jakec« od Josipa Ribičiča, ki je izšla pri Mladinski matici že v 3. izdaji, izide v nekoliko predružačni izdaji v Italiji v 7000 izvodih. — Hrvaška imitacija »Mirko i Marko« od Branka Sučevića je izšla v drugi izdaji. Prva izdaja v nakladi 5000 izvodov, je bila razprodana v 2 mesecih.

— mm Vezane letošnje redne publikacije z »Našim rodom«, vezani m v polplatno stane 44,50 din.

— mm Ekspedicija knjig je v glavnem že končana. V nekaj dneh dobijo naše redne publikacije tudi posamezni naročniki, ki niso naročili nanje na šolah.

— mm Kdor ni naročil vseh števil letošnjega letnika »Našega roda«, nima pravice do knjig. Lahko pa še vedno doplača za zaostale številke in doda še 2,50 din za knjige. Dokler jih imamo še v zalogi, jih lahko dobi.

— mm Iz »Šimeja iz Roža« prinaša v 5. številki »Sokolica« pesnik A. Debeljak nekaj kratkih odlomkov s temle dostavkom: Mična povest, primerna za odraslo mladino (14—18 let), vsebuje kako podrobnost iz korotanščine, ki je zibka slovenske omike: dro = dobro, bilja = večer pred kakim praznikom, gorsej = sem gori, mizjak = poprtnik, poprtnjak, župnik. Iz zgodbe bo naraščajnik zaslužil koroško vprašanje, vedno tako pereče, zlasti pa letos. Opremljena je z Gasparjevimi slikami in postavljena pod geslo: Naš bil je nekdan ves ta raj, očetov naših domovina! Spisal jo je urednik Davorin Ravljen, katelega v pismenem občevanju kar na kratko pozdravljam takole: pozd = Ravljen!

Šolski radio

— r XXXV. Torek, 14. maja. Pevski nastop bežigradske poskusne ljudske šole; vodi g. Fran Venturini. Razpored:

1. I. Grbec: Greje in se smeje.
2. I. Grbec: Lové se snežinke.
3. E. Adamič: Tam gori za našo vasjo.
4. C. Pregelj: Kukovca.
5. Zganc: Cin, can cvrgudan.
6. I. Grbec: Jezusu pušeljček.
7. C. Pregelj: Prav lepo je v vigrd.
8. I. Matelič: Mamica moja.
9. Koejančič: Kam?
10. Aljaž: Triglav.
11. E. Adamič: Pod zelenim oknom. — S spremljevanjem klavirja.
12. H. Volarič: Divja rožica. — S spremljevanjem klavirja.

— r. V kmetijskem radiu bo v nedeljo 12. julija ob 17. uri predaval g. Josip Strekelj: Najnevarnejše bolezni in škodljivci na vrtu.